

linia tematyczna
MIASTO BEZPIECZNE

Ochrona ludności miast

Wyzwania i kierunki działań.

13 maja 2026 r., godz.10.00 – 12.00 ONLINE

Webinary prowadzone przez doradców ZMP w ramach Projektu (Komponentu) Predefiniowanego pn. „Wsparcie miast w efektywnym wykorzystaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy” w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast dofinansowanego przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej i budżetu państwa.

Webinar prowadzą:

Jarosław Komża

Tomasz Kayser

Agenda

Bezpieczeństwo w strategicznym zarządzaniu miastem

- Współczesne uwarunkowania i zagrożenia jako punkt wyjścia strategicznej analizy sytuacji miasta oraz budowania jego bezpieczeństwa i odporności.
- Co nowego w przepisach wpływających na bezpieczeństwo lokalne: nowelizacja ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Co zrobiliśmy, czego nam brakowało, co przeszkadzało, co planujemy, czego nam potrzeba?

- Refleksja o stanie bieżącym — wyniki badania opinii miast na temat realizacji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.
- Praktyczne rozwiązania stosowane przez miasta.
- Kierunki działań miast na najbliższą przyszłość — propozycje i dyskusja.

Współczesne podejście do bezpieczeństwa

**Cel 3: Wzmocnienie
bezpieczeństwa, odporności
i sprawności państwa**

**projekt Strategii Rozwoju Kraju 2035
(SRK 2035)**

Kaskadowy charakter kryzysów w miastach

- **Miasto jako „system systemów”**

Miasto funkcjonuje jako system naczyń połączonych — infrastruktura, usługi i relacje społeczne są ze sobą splecione i współzależne.

- **Kaskadowe skutki kryzysów**

Awaria jednego elementu prowadzi do zakłóceń w innych elementach (łączności, transporcie, i administracji).

- **Dynamiczne bezpieczeństwo miejskie**

Bezpieczeństwo przekłada się na zdolność do absorpcji wstrząsów, koordynacji działań i zachowania zaufania społecznego.

Bezpieczeństwo miasta jako zdolność utrzymania kluczowych funkcji

- **Współczesne podejście do bezpieczeństwa**

Bezpieczeństwo miasta to zdolność ochrony życia i zdrowia mieszkańców oraz utrzymania (lub szybkiego odtworzenia) kluczowych usług i funkcji miejskich mimo kryzysów i uszkodzeń infrastruktury.

- **Ciągłość działania i zarządzanie**

Kluczowa jest ciągłość działania administracji, zakładów użyteczności publicznej oraz zarządzania.

- **Strategiczne inwestycje w odporność**

Inwestycje w odporność i przygotowanie stają się fundamentem strategicznego rozwoju miasta.

Od bezpieczeństwa do odporności: zmiana paradygmatu

- **Nowe podejście do bezpieczeństwa**

Przejście od eliminowania zagrożeń do budowania zdolności adaptacji i szybkiego powrotu po kryzysie.

- **Czynniki odporności miejskiej**

Odporność wymaga uwzględnienia czynników technicznych, organizacyjnych i społecznych w zarządzaniu kryzysowym.

- **Znaczenie współpracy**

Odporność obejmuje współpracę mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i administracji dla skutecznego zarządzania kryzysowego.

- **Potrzeba podejścia zintegrowanego**

Konieczna jest integracja polityki bezpieczeństwa z planowaniem przestrzennym i komunikacją z mieszkańcami.

Odporność społeczna jako fundament odporności miasta

- **Definicja odporności społecznej**

Odporność społeczna to zdolność lokalnych społeczności do współdziałania i samoorganizacji w sytuacjach kryzysowych.

- **Zaufanie i zintegrowane wspólnoty lokalne**

Wysoki poziom zaufania i silne wspólnoty lokalne są kluczowe dla gotowości cywilnej i efektywnego zarządzania kryzysowego.

- **Inwestycja we wzmacnianie więzi społecznych i edukację**

Konieczne jest inwestowanie w komunikację, edukację i relacje społeczne, nie tylko w infrastrukturę techniczną.

Zaufanie i współpraca jako podstawowe zasoby niematerialne

„Odporność nie dotyczy wyłącznie zasobów, finansowania czy technologii – dotyczy ona ludzi i relacji międzyludzkich”.

- **Znaczenie zaufania społecznego**

Zaufanie do instytucji publicznych przyspiesza akceptację decyzji i skuteczność reagowania w sytuacjach kryzysowych.

- **Partnerstwo z mieszkańcami**

Współpraca z lokalną społecznością i organizacjami pozarządowymi jest kluczowa dla skutecznego zarządzania katastrofami miejskimi.

- **Budowanie odporności społecznej**

Znaczenie budowania partnerskich relacji, dialogu, tworzenia sieci współdziałania i wiarygodnych kanałów komunikacji.

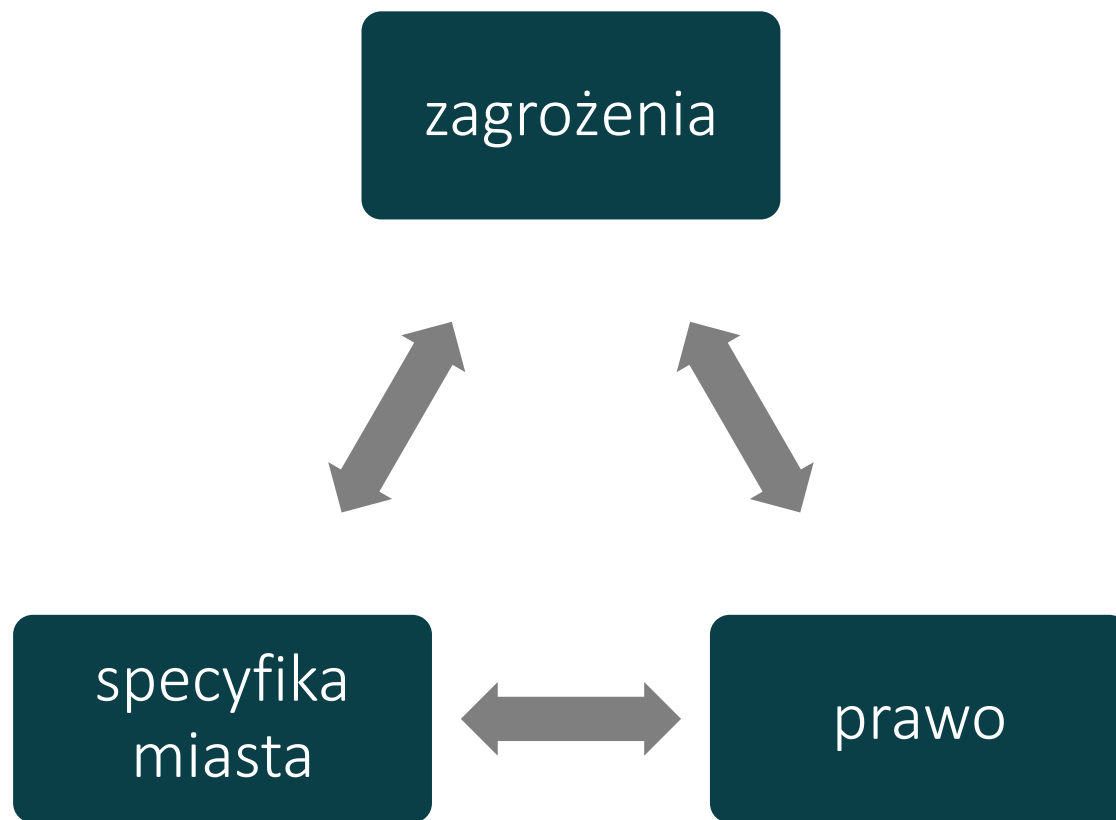

Wyzwania miast związane z budową lokalnych systemów ochrony ludności

Wyzwania

Wyzwania – zagrożenia dla bezpieczeństwa miasta

Czy klasyczny podział jest nadal aktualny?

- ❑ militarne i niemilitarne
- ❑ wewnętrzne i zewnętrzne
 - naturalne (klęski żywiołowe: susze, powodzie, pożary, mrozy, wiatry, silne opady)
 - techniczne (katastrofy komunikacyjne, budowlane, poważne awarie techniczne)
 - społeczne (kryzys demograficzny, patologie, negatywne konsekwencje migracji)
 - ekonomiczne (kryzysy gospodarki, kryzys budżetu miasta)
 - polityczne

Co się zmieniło?

- przenikanie się rodzajów zagrożeń
- hybrydyzacja zagrożeń (szara strefa - przestrzeń między pokojem a wojną)
- czynnik ludzki - intencja

Wyzwania – przepisy

- **Sfera ochrony ludności:**

- ☐ ustawa [OLiOC \(+ rozporządzenia\) i jej nowelizacja](#);
- ☐ ustawa [ZK i jej nowelizacja](#);
- ☐ ustawa o [obronie ojczyzny](#);
- ☐ dyrektywy UE ([CER](#), [NIS2](#)): podmioty i infrastruktura krytyczna.

Wyzwania – specyfika miasta

- **geografia obszaru miasta** (np. rzeka, las, góry)
- **zagospodarowanie przestrzenne** (np. intensywność zabudowy, infrastruktura krytyczna, zakłady specjalne)
- **demografia** (starzenie się, "więźniowie 4. piętra")
- **kapitał społeczny** (zaufanie, organizacje społeczne jako potencjalne podmioty ochrony ludności, wiarygodne i bezpieczne kanały komunikacji)

Wyzwania – podsumowanie i pytanie

Zmiany charakteru zagrożeń

- **hybrydyzacja**
(przenikanie rodzajów, współwystępowanie,
- **zagrożenia szarej strefy**
- **czynnik ludzki – intencja**

Zmiany przepisów - skala konsekwencji

- **szerokie spektrum:**
 - u. OLiOC,
 - u. ZK,
 - u. o obronie ojczyzny,
 - dyrektywy UE;
- **konsekwencje nowelizacji (ZK).**

Różnorodność czynników specyfiki miasta

- **demografia**
("więźniowie 4. piętra"),
- **geografia miasta** np. rzeka,
- **kapitał społeczny** (w tym organizacje społeczne).
- **zagospodarowanie przestrzenne**
(intensywność zabudowy, specyficzna infrastruktura);

Z omówionych 3 rodzajów wyzwań wskaż z jakim nakładem pracy się wiążą - masz do rozdzielenia 100 pkt.

Jak to wygląda w praktyce?

Doświadczenia 2025

Co się udało?

Co przeszkadzało?

Co pomagało?

Czego brakuje?

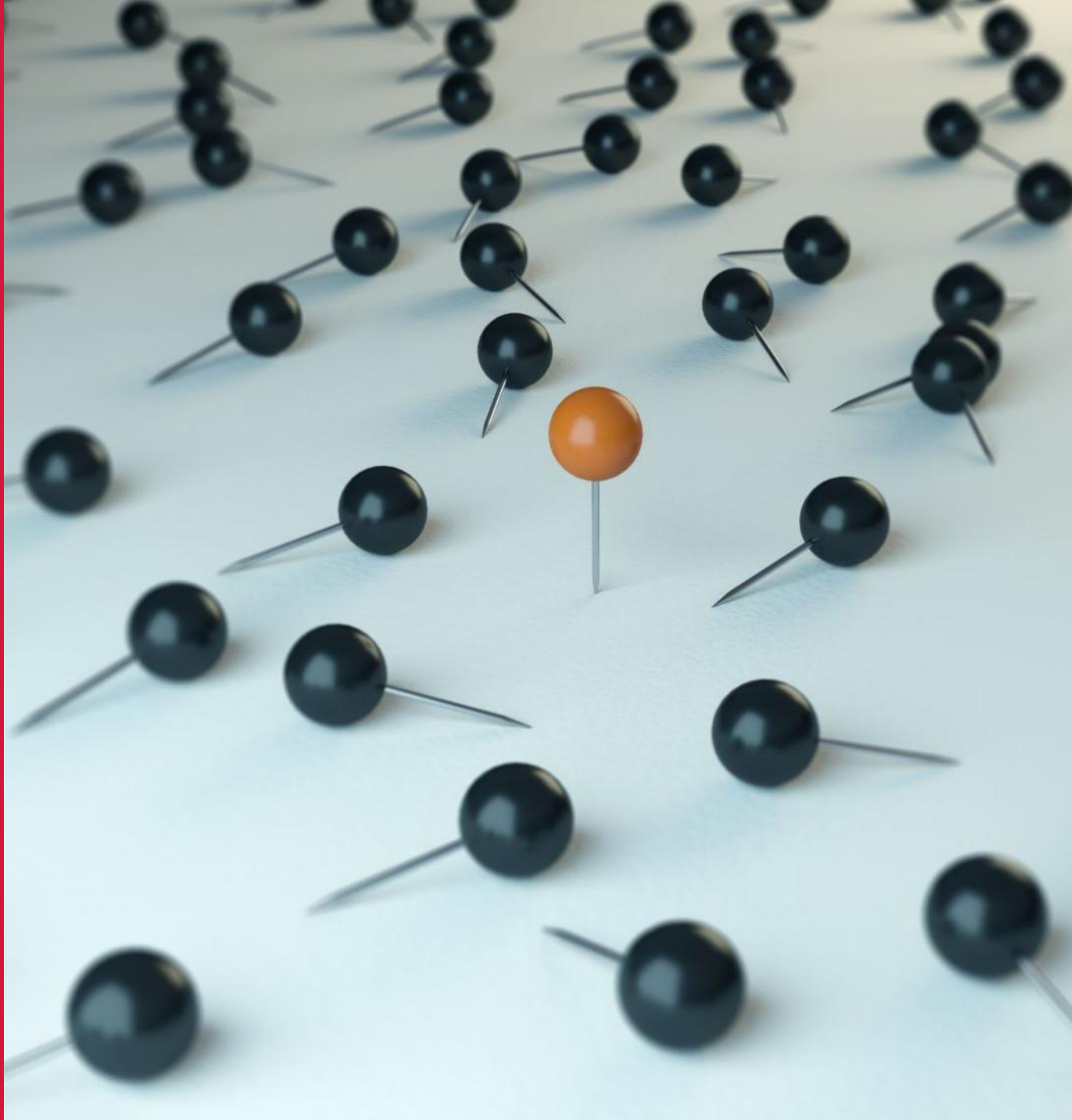

Badanie opinii miast o realizacji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej 2025

Czas trwania badania: **23 lutego – 6 marca 2026 r.**

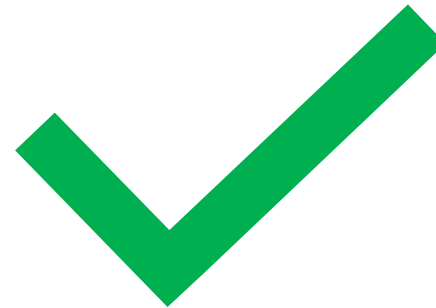
Odpowiedzi zebrano od **80 miast**

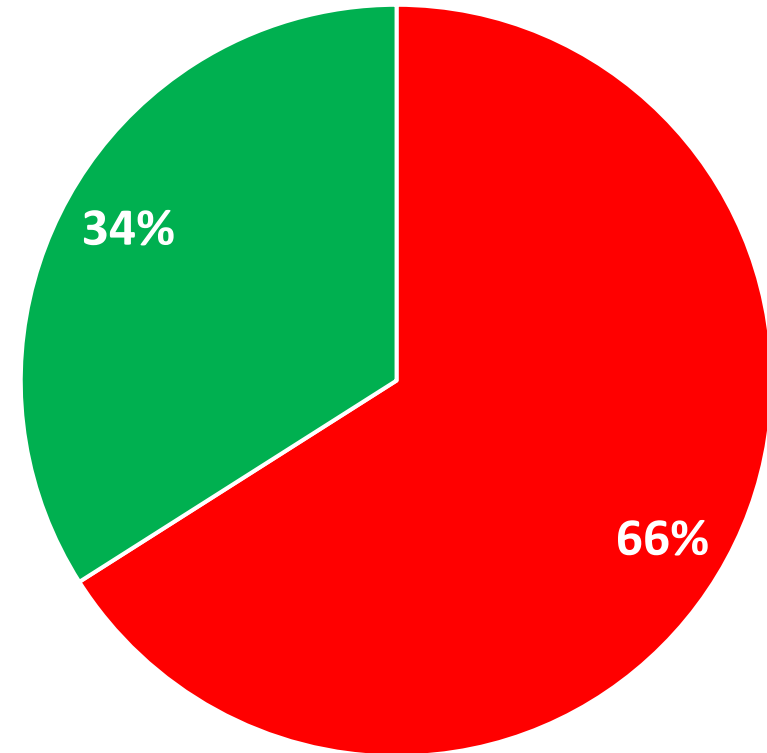
Czy skorzystaliście Państwo w 2025 roku z dotacji z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej?

- **Wszystkie miasta** biorące udział w ankiecie skorzystały z dotacji z POLiOC.

Czy wykorzystaliście Państwo całą otrzymaną dotację?

■ NIE ■ TAK

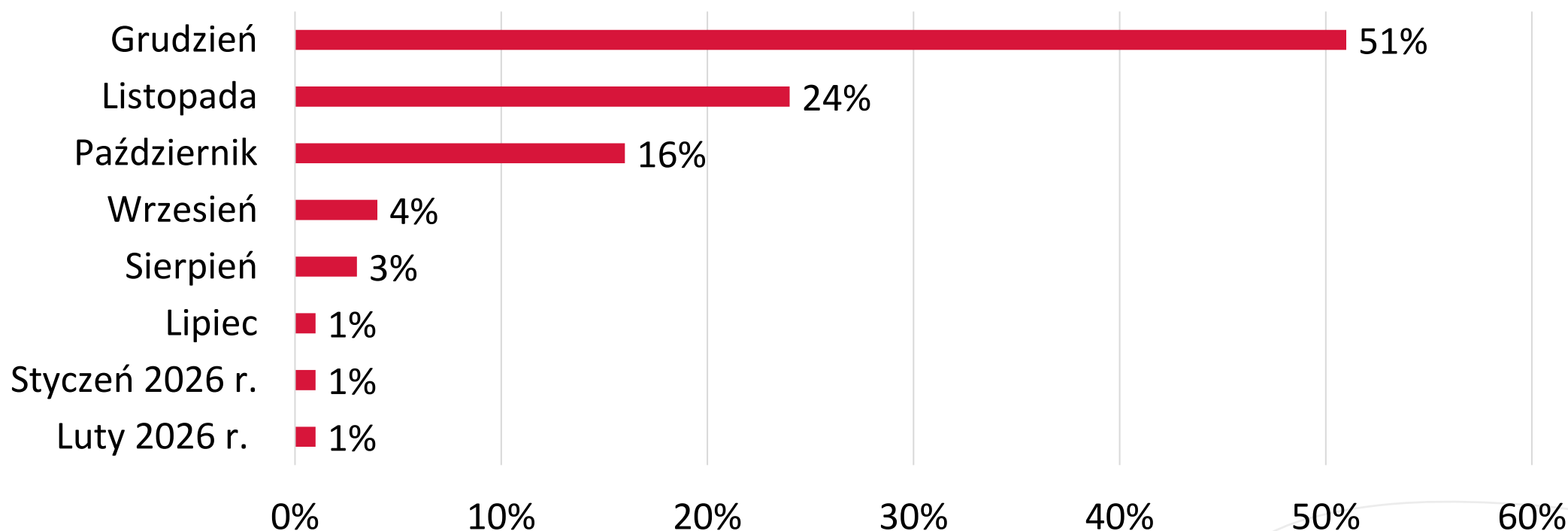

Skala niewykorzystanych środków

między 10 a 30%	55%
do 10%	19%
między 40 a 70%	19%
powyżej 70%	7%

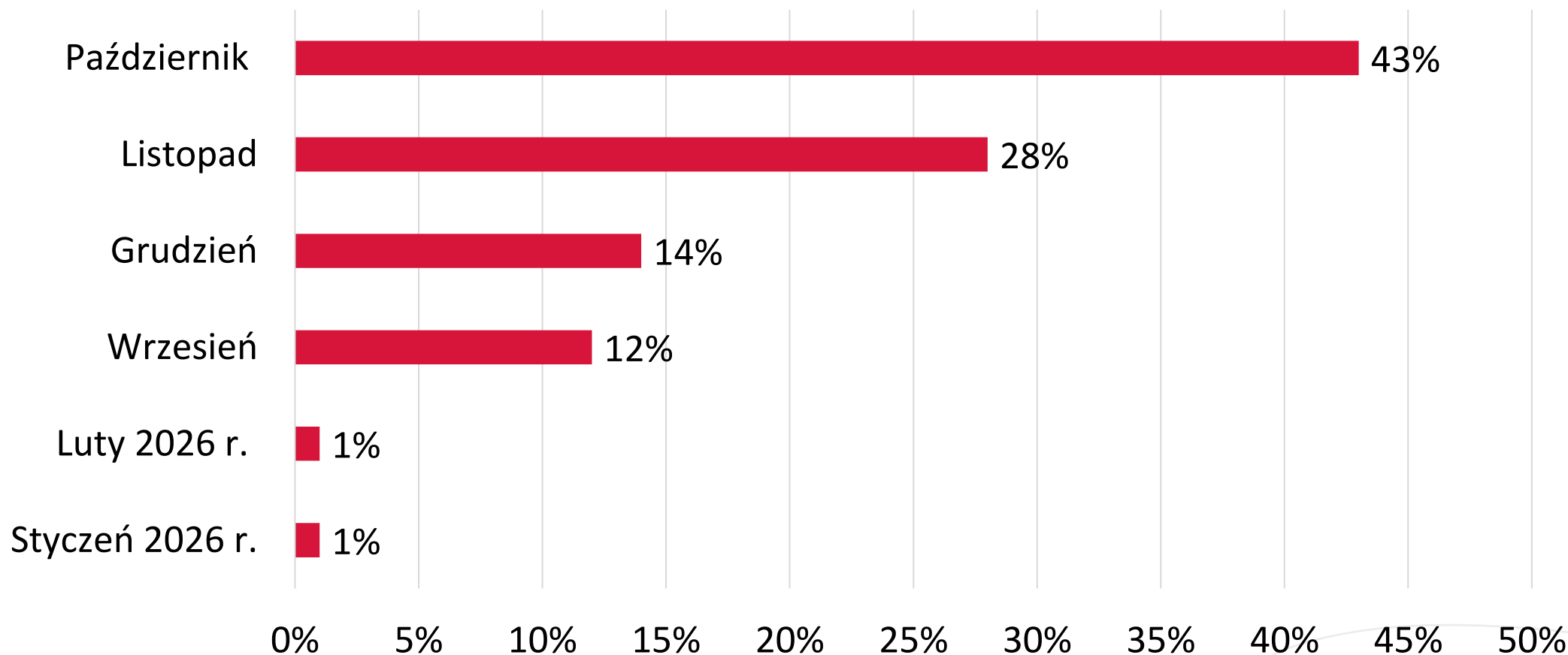

Kiedy otrzymali Państwo informację o przyznanych środkach?

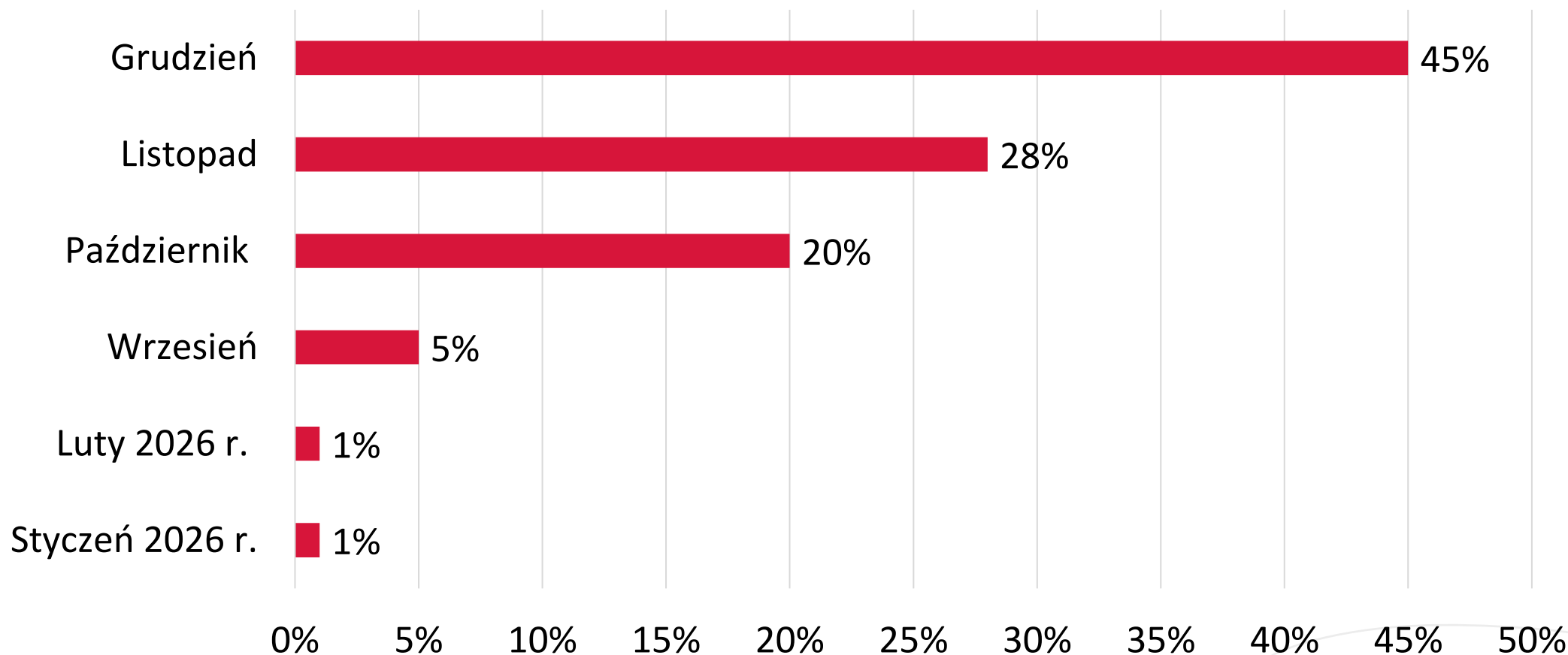

Kiedy została podpisana umowa?

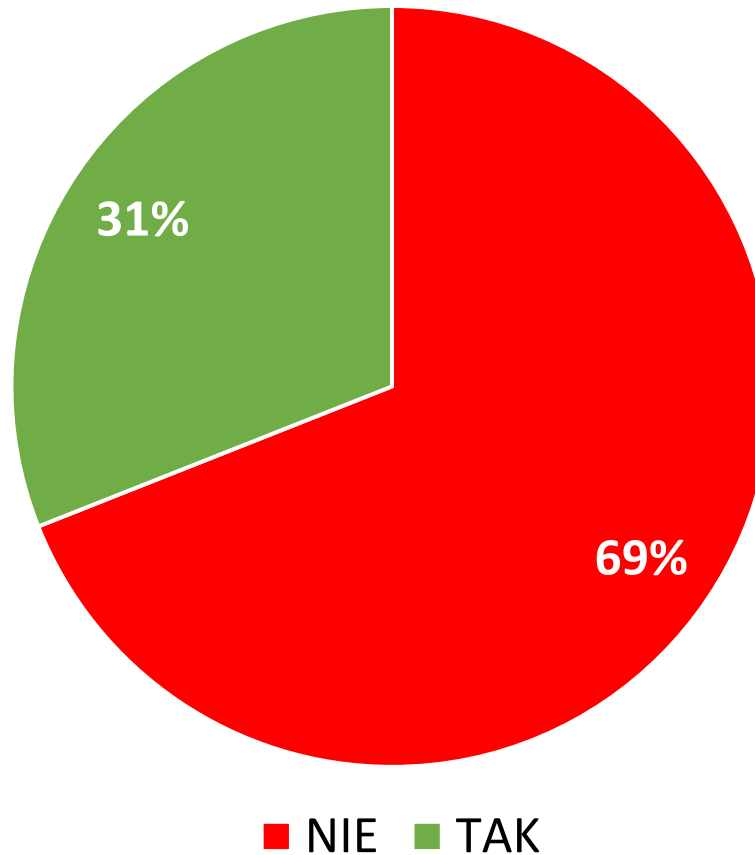

Kiedy środki fizycznie wpłynęły na konto JST?

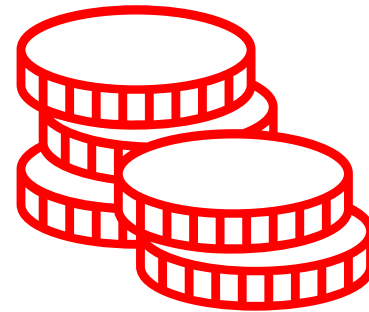
Czy Urząd Wojewódzki wymagał od Państwa wkładu własnego?

Poziom wymaganego wkładu własnego

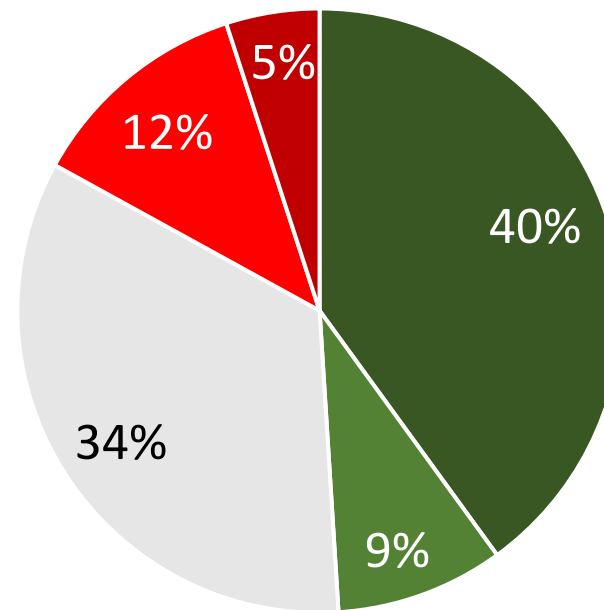
- Zakres wymaganego wkładu własnego wahał się od niespełna **2% do 40%**, przy czym najczęstszą wysokością było **20%**.

Jak oceniają Państwo ogólną współpracę z Urzędem Wojewódzkim w zakresie planowania i przekazywania środków?

- Blisko połowa respondentów ocenia **dobrze lub bardzo dobrze** współpracę z Urzędami Wojewódzkimi.
- Odpowiedzi źle i bardzo źle stanowią tylko 17%, a ok. jedna trzecia ocenia współpracę przeciętnie.

■ Dobrze ■ Bardzo dobrze ■ Przeciętnie ■ Źle ■ Bardzo źle

Czy napotkali Państwo konkretne problemy we współpracy z Urzędem Wojewódzkim?

Na pytanie możliwe było udzielenie więcej niż jednej odpowiedzi.

W jaki sposób można usprawnić relacje i procesy na linii JST – Urząd Wojewódzki?

- **Komunikacja i relacje na linii JST – UW:** dedykowany opiekun, udrożnienie kanałów kontaktu, cykliczne spotkania, centralna baza wiedzy
- **Przejrzystość procedur, standaryzacja i biurokracja:** jednolite wytyczne, wzory i schematy postępowań, ograniczenie biurokracji, cyfryzacja
- **Harmonogramy, finanse i elastyczność w działaniu:** wcześniejsze przekazywanie środków, wydłużenie terminów, większa decyzyjność JST, elastyczność zakupowa, poziom finansowania
- **Szkolenia i wsparcie merytoryczne:** praktyczny wymiar szkoleń, rozstrzyganie wątpliwości, działania wyprzedzające
- **Zasoby kadrowe i systemowe podejście:** zwiększenie zatrudnienia, rozwiązania regionalne, wyłączenia ustawowe

Jakie były główne trudności związane z wdrażaniem Programu w Państwa jednostce?

Na pytanie możliwe było udzielenie więcej niż jednej odpowiedzi.

Jakie trudności wynikały z przepisów ...?

**Ustawy o ochronie
ludności i obronie
cywilnej z 5 grudnia
2025 r.**

**Rozporządzenia Rady
Ministrów z dnia 23
stycznia 2025 r. w
sprawie szczegółowej
zawartości Programu
Ochrony Ludności i
Obrony Cywilnej.**

Niestabilne finansowanie
Braki kadrowe i kompetencyjne
Bariera Prawa Zamówień
Publicznych (PZP)
Chaos w infrastrukturze ochronnej
(Schrony i MDS)
Niejasny podział ról i nadmierna
biurokracja
Relacje z NGO i system szkoleń

[Ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej z
5 grudnia 2024 r.](#)

Pułapka jednorocznego
budżetowania ("Niewygasy")
"Jeden rozmiar dla wszystkich" –
brak dostosowania do wielkości
JST
Brak precyzyjnego katalogu
sprzętu i uznaniowość
Monopol szkoleniowy Akademii
Pożarniczej
Finansowanie kadr
Dublowanie informacji i zbędna
biurokracja

[Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23
stycznia 2025 r. w sprawie szczegółowej
zawartości Programu Ochrony Ludności i
Obrony Cywilnej.](#)

Jakie są Państwa potrzeby szkoleniowe na przyszłość? **Tematyka**

- **Twarda praktyka ratownicza i operacyjna:** ewakuacja w terenie, kwalifikowana pierwsza pomoc, obsługa nowo zakupionego sprzętu, zachowanie w warunkach skażeń (CBRN) oraz treningi strzeleckie.
- **Procedury, finanse i prawo:** jak legalnie wydatkować dotacje, jak prawidłowo prowadzić proces uznawania obiektów za schrony (OZO), jak zintegrować nowe plany OLiOC z dotychczasowymi planami zarządzania kryzysowego.
- **Ciągłość działania i psychologia:** funkcjonowanie urzędu w warunkach wojny/blackoutu, komunikacja ze społeczeństwem w kryzysie, radzenie sobie ze stresem potraumatycznym i operacyjnym.

Jakie są Państwa potrzeby szkoleniowe na przyszłość? **Forma**

Kogo szkolimy? Nie tylko wydział zarządzania kryzysowego!

- ✓ **Kadry urzędnicze i decyzyjne:** kierownictwo urzędów, dyrektorów szkół, sołtysów i zarządów spółek komunalnych
- ✓ **Podmioty Ochrony Ludności:** OSP, straże miejskie, pracowników technicznych
- ✓ **Mieszkańców:** masowe, darmowe i praktycznych szkolenia dla ludności cywilnej

Jak szkolimy? W terenie, a nie na papierze!

- ✓ **Ćwiczenia terenowe, poligonowe, scenariuszowe** organizowane wspólnie z wojskiem, PSP i policją,
- ✓ **E-learning lub webinary z sesjami Q&A** wyłącznie do nauki teorii, przepisów i procedur finansowych, **połączone z warsztatami stacjonarnymi** do nauki umiejętności praktycznych,
- ✓ Szkolenia muszą być prowadzone przez **PRAKTYKÓW**, a nie teoretyków.

Jaki **sprzęt jest najbardziej oczekiwany i powinien zostać zakupiony w przyszłości, aby realnie podnieść poziom bezpieczeństwa?**

- **środki zapewniające mobilność pracowników:** auta terenowe
- **flota ewakuacyjna i logistyczna:** autobusy i busy, pojazdy ciężarowe, pojazdy specjalistyczne dla OSP i formacji Ochrony Ludności
- **niezależność: woda i prąd:** agregaty prądotwórcze, awaryjne studnie publiczne, atestowane cysterny spożywcze, wydajne stacje uzdatniania,
- **niezależna łączność i modernizacja alarmowania:** lokalne systemy radiotelefonii cyfrowej, nowoczesne syreny elektroniczne
- **sprzęt inżynieryjny i obsługa magazynów:** wózki widłowe, koparko-ładowarki, ciągniki

Jaki asortyment/sprzęt został zakupiony w ramach dotychczasowych środków z Programu?

- agregaty prądotwórcze,
- mobilne stacje zasilania,
- powerbanki,
- mobilne stacje uzdatniania wody,
- paczkowarki do wody pitnej,
- namioty pneumatyczne i hale namiotowe,
- łóżka polowe,
- śpiwory.
- wózki widłowe,
- regały,
- koparko-ładowarki
- ambulanse,
- mobilne bariery i zapory przeciwpowodziowe,
- cyfrowe syreny alarmowe,
- systemy łączności cyfrowej,
- detektory promieniowania (dozymetry).
- maski przeciwgazowe i pełnotwarzowe z filtropochłaniaczami,
- defibrylatory AED,
- plecaki medyczne modułowe R1,
- kamizelki kuloodporne (miękkie),
- hełmy strażackie,
- szkolenia dla urzędników,
- szkolenia druhów OSP.

Jakie są Państwa doświadczenia? Dyskusja

Kierunki działań na najbliższą przyszłość

Kierunki działań na najbliższą przyszłość - dyskusja

- **Aktualizacja analizy zagrożeń dla miasta**
 - przy aktualizacji PZK lub strategii rozwoju miasta
- **Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego miasta**
 - pracownicy – liczba i kwalifikacje
- **Budowanie odporności społecznej**
 - mieszkańcy: świadomość zagrożeń, wspólnota, kanały komunikacji
- **Współpraca wielosektorowa**
 - NGO i przedsiębiorcy jako podmioty OL; sąsiednie gminy; powiat

Kierunki działań na najbliższą przyszłość. Proszę rozdzielić 100 pkt wg ważności.

**Czas na ankietę
ewaluacyjną
i test samooceny**

linki w czacie

Zapraszamy na kolejne webinary dla 139 miast

11.06.2026

10:00 – 12:00

Społeczności otwarte i
bezpieczne – jak samorząd
może zapobiegać eskalacji
napięć społecznych

[Rejestracja](#)

02.07.2026

10:00 – 12:00

Zwiększenie poczucia
bezpieczeństwa wśród
mieszkańców

[Rejestracja](#)

SZWAJCARSKO-POLSKI

Program Współpracy

